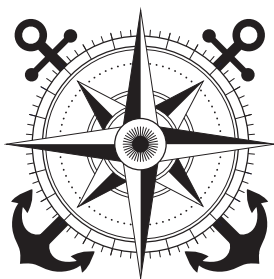

Ігор Чесноков

Корабельні
ТАЄМНИЦІ

Ігор Чесноков

КОРАБЕЛЬНІ ТАЄМНИЦІ

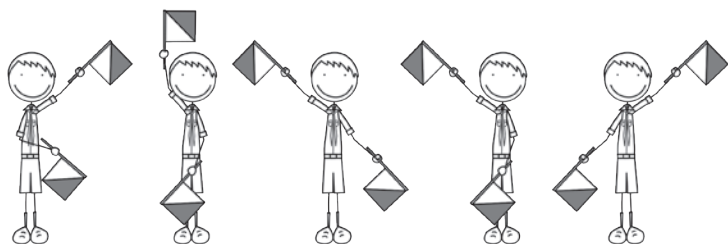
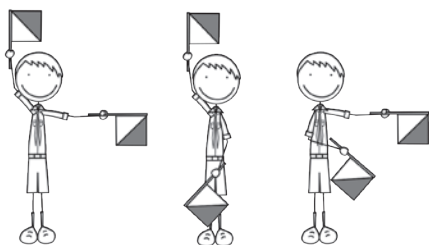
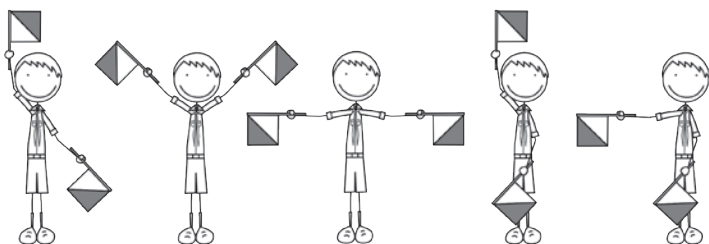
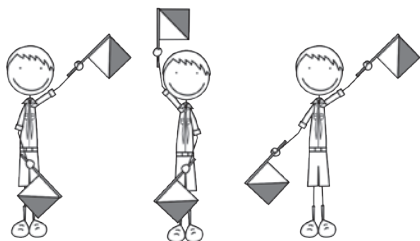
Київ

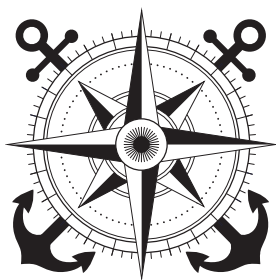
2021

Зміст

Розділ 1. Потай у мрію	5
Розділ 2. Тягни або помри!	13
Розділ 3. Таємниця для механіка	23
Розділ 4. Корабельний гід.	32
Розділ 5. Рятівники	39
Розділ 6. Таємниця котельного відділення	47
Розділ 7. Посох Якова	56
Розділ 8. «Св. Климентин»	65
Розділ 9. Кайкулю	71
Розділ 10. Делія	78
Розділ 11. Чому він не тоне?	85
Розділ 12. Пірати	92
Розділ 13. Страшно?	101
Розділ 14. Корабельна аварія	108
Розділ 15. Порятунки	116
Епілог	120
Довідник юного мореплавця	122

Прочитай вислів за допомогою підказки на с. 124

Розділ 1

Потай у мрію

Красень-пароплав із двома вітрильними, трохи скошеними до корми щоглами й тонкою, довгою трубою між ними стояв нерухомо, ніби прикутий до причалу. На борту в носовій частині виднілася назва: «Св. Климентин». Корабель ліниво димів своєю чорною трубою, скупно розсіюючи димок уздовж портових складів.

Це легке подимлювання не давало спокою Леонові від самого ранку. Минуло днів п'ять, як корабель увійшов у гавань Ділігана, і весь цей час він не димів, ніби затамував подих.

Широкими трапами метушливо бігали вантажники. Спочатку вони виносили з носового трюму багаж і зникали зі своїми ношами в темному прогоні приземкуватого складу. Потім, навпаки, з берега в трюм затягували тюки, мішки, ящики й заковували діжки.

«Задимів – готується до рейсу», – вирішив Леон, поглядаючи на пароплав здалеку, від конторки лоцманської служби. У свої 13 років він був доволі спостережливим і розсудливим юнаком. І на те, що пароплавний димок позбавив його спо-

кою, була своя причина. Саме через неї напередодні увечері він забіг до свого друга Дея дізнатися, чи той не передумав, і дати останні вказівки, що потрібно взяти із собою...

Тепер Леон нетерпляче тупцював на місці, поглядаючи в далечінь вулиці. Збоку він здавався звичайним міським хлопчиськом у ношеній курточці й потертих штанях, таких самих ненових черевиках і в картузі з великим козирком. Відкрите обличчя, не по-дитячому рішучий погляд.

Нарешті на горизонті з'явився Дей, який квапливо крокував бруківкою. Одягнений він був приблизно так само, як і Леон. А його голову увінчував синій зім'ятий берет, з-під якого на лоб косо спадав чубчик. Підійшовши, Дей запитально кивнув у бік пароплава. У відповідь Леон підморгнув, мовляв, усе гаразд. За спиною Дея виднілася пухка полотняна торба, схожа на ту, яка була й за плечима його товариша.

Неквапливою ходою вони наблизилися до високої гори

¹ Ланцюговий ящик – підпалубне приміщення в носовій частині корабля, обладнане для укладання якорних ланцюгів.

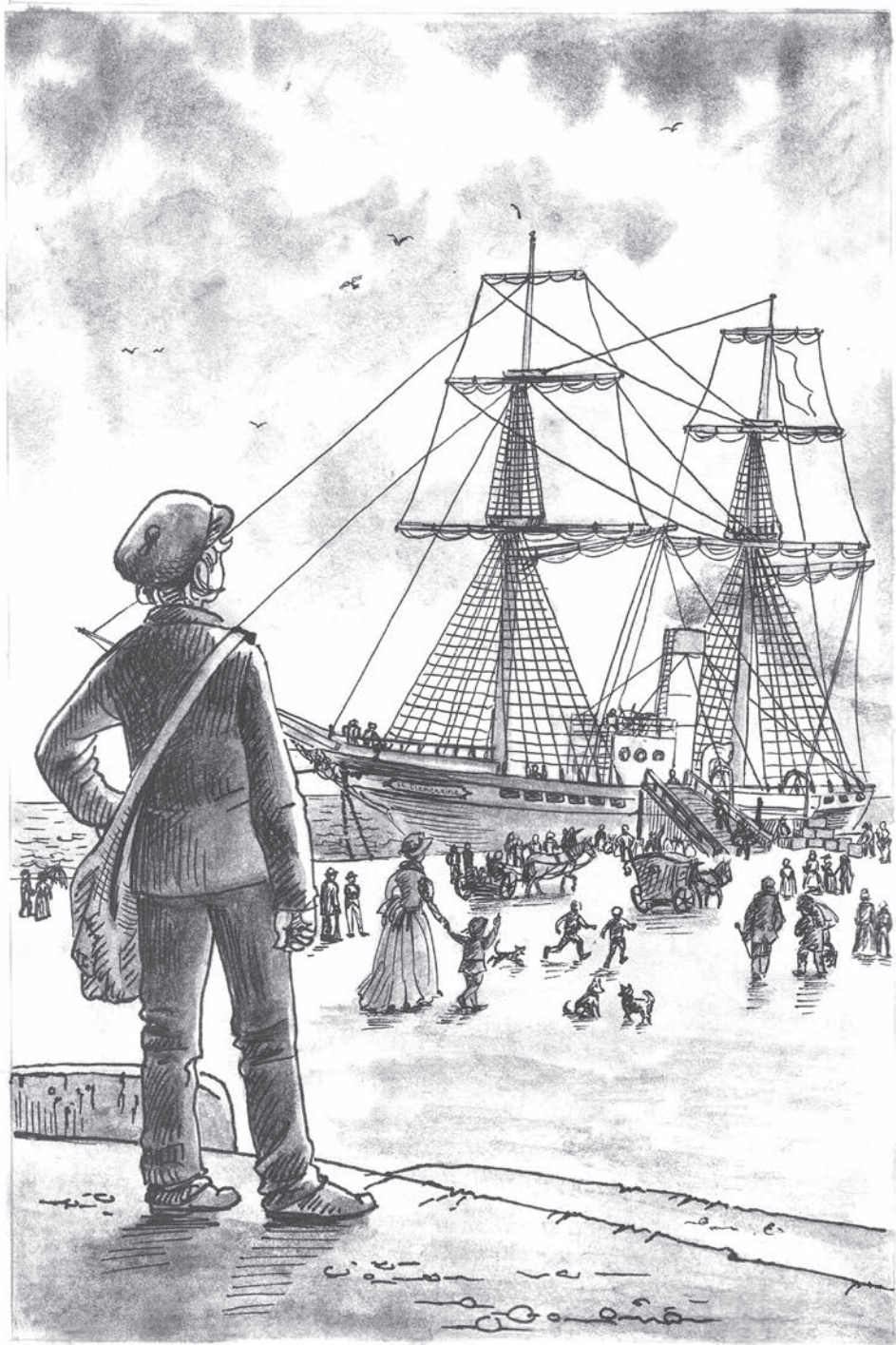

тюків, повернули за неї, витягли з-під сорочок по джутовому мішку (такі мішки звисали з голови на спину у вантажників). Хлопці так само наділи їх на себе, закинули по тюку за плечі й напівприсядки під вагою вантажу поспішили до трапу, непомітно влившись у потік вантажників. Спустилися іншим трапом у трюм, скинули носі на поміст, звідки трюмні хапали тюки й вкладали їх у вантажне відділення. Звільнившись від ніш, хлопці

непомітно пірнули в напівтемряву суднової утроби.

Потрібно було віддихатися й переконатися в тому, що їх не помітили. Леон відчув слабкість у ногах від важкого вантажу. Давалося взнаки й зрадницьке тремтіння в грудях, куди мимоволі закрався непроханий страх. Дей теж насторожено озирався, важко дихаючи. Тепер треба було сховатися.

Леон пам'ятав, що десь у носовій частині першого трюму мають бути двері в ланцюговий ящик¹. Про них він дізнався

від свого батька, матроса вітрильника «Сіріус», коли побував одного разу в нього на кораблі. А потрапив він на «Сіріус» після тривалих прохань і умовлянь. Батько з підозрою ставився до бажання сина побувати на судні. Він не хотів, щоб Леон теж став моряком, і взагалі не бажав нікому такої тяжкої й невдячної долі, якої, за його словами, сьорбнув сам, пов'язавши життя з кораблями, вітрилами, штормами, поневіряннями по морях у тяжких матроських роботах. Та одного разу він усе ж таки поступився наполегливості сина й повів його на своє судно, коли «Сіріус» зайшов у їхній порт.

Нарешті хлопці намацали ручку важких дверей. На їхнє щастя, вони виявилися незамкненими. Пробравшись усе-

² **Бушприт** –
дерев'яний брус,
що виступає з
носової частини
вітрильного
судна під певним
кутом; до нього
кріпляться носо-
ві косі вітрила

редину, таємні мандрівники опинилися в ще темнішому місці – у якомусь тісному закутку – і зачалися там.

А нам час поміркувати про те, що ж змусило хлопців у такий хитрий спосіб потрапити на пароплав-вітрильник, який ось-ось мав покинути порт і вийти в море. Коли Леон ходив батьковим судном і захопленням поглядом вдивлявся у все, що на ньому було, його дуже зацікавила вирізьблена з дерева фігура, розташована в

носовій частині під бушпритом². Діва майже на пів тулуба ніби виростала з корпусу корабля, пориваючись уперед.

Коли син почав розпитувати про фігуру, батько відповів, що це, мовляв, хранителька судна. Хто вона така, він достеменно не знає, а взагалі, для моряків це таємниця, оскільки невідомо, хто й коли вигадав ці фігури для кораблів. Та майже всім це було байдуже.

Батько додав, що на старих вітрильниках буває чимало таємниць і загадок, але матроси на таке не звертають уваги.

А коли в порту до причалу став пароплав-вітрильник, на його форштевні³ Леон теж побачив різьблену статую лю-

дини впівтулуба. Запитав про неї в матроса, котрий проходив повз, але той лише знизав плечима. Хлопцеві стало цікаво, що це за фігура й чому її розмістили там, попереду корабля. Загалом він був допитливим, і це було помітно навіть зовні. Обличчя Леона часто набувало запитального виразу.

І ось виникло нав'язливе бажання побувати на цьому диво-кораблі з вітрилами й димовою трубою. Тієї ж миті його вжалила шалена думка: а чи не вийти на ньому в море, щоб самому побачити, яке воно й чому батько не хоче, щоб він, Леон, став моряком? А заодно спробувати дізнатися про таємниці, які приховує кожен корабель.

Так визрів секретний план. Його друг, простодушний Дей, з азартом погодився долучитися до Леона й разом поринути в цю пригоду. Адже вони живуть у морському місті й обидва вже давно вирости з коротких дитячих штанців!

Ось чому Леон і Дей опинилися в цій темній, незатишній підпалубній схованці поряд з важкими якірними ланцюгами, які тьмяно виблискували в приглушеному світлі, що просочувалося згори з ланцюгових ключів-отворів.

Хлопці тихенько сиділи у своєму укритті, приголомшені своїм зухвалим проникненням на невідомий пароплав. Залишалося дочекатися його виходу в море. І тоді для них почнеться нове, зовсім інше, незвідане життя, сповнене пригод!

Яке воно, життя моряків у морі? Леонові дуже кортіло про це дізнатися, щоб зрозуміти, чому батько скаржився на свою роботу, але й не бажав її залишати.

Друзі сиділи мовчки. Та й про що могли вони говорити тепер, не відаючи, що буде, коли їх знайдуть. Хлопці вже змусилися у своєму тривожному очікуванні, як раптом звуки вантаження стихли. А ще через деякий час застукало над головами, і до них у ланцюговий ящик з важким брязкотом звалився згори якірний ланцюг.

³ **Форштевень** – передня найміцніша конструкція носової частини судна у вигляді сталевий балки.

– Відходимо! – радісно прошепотів Леон. Він знав: судно тепер підтягують до покинутого неподалік від причалу якоря, щоб відірватися від берега й почати рух. Таке він не раз спостерігав у порту.

Нарешті здригнувся корпус корабля, і хлопці відчули його плавне биття. Запрацювала парова машина, здогадалися вони.

⁴ **Лоцманський бот** – невелике однощоглове судно, яке використовується для чергування лоцманів, проведення кораблів і передавання лоцмана «з борту на борт».

Від тривалої нерухомості нило все тіло, але друзі й далі сиділи в напівтемряві. По-перше, не вірилося щастю: вони рушають з порту! А по-друге, не можна було показуватися, перш ніж на свій бот⁴ зійде з корабля лоцман, який завжди виводить судна з гавані. Адже якщо «зайців» виявлять до цієї миті, то відразу висадять на лоцманський бот і повернуть на берег. До того ж, напевно, з дуже різкими докорами від капітана, а можливо, ще й з міцними матроськими стусанами.

Несподіваний гавкіт собаки за дверима змусив хлопців здригнутися. Почулося дряпання у двері. Друзі заціпеніли: їх викрили!

Двері відчинилися, і великий чорно-білий пес із гавкотом накинувся на незнайомців. Потім з'явилося світло від гасового ліхтаря, а за ним – фізіономія довготелесого хлопчини. Він здивовано розглядав безквиткових «пасажирів». Юнак був приблизно їхнім однолітком. Хлопці відразу зауважили, що з вигляду й за чепурним одягом він не схожий на звичайних вуличних хлопчаків. Одягнений він був у красиву смугасту, як у матросів, сорочку, штанці, пристебнуті гудзиками трохи нижче за коліна, гетри, на ногах – черевички з пряжками, на голові – біла кепка з помпоном.

Оговтавшись, хлопець цикнув на собаку, відтягнув його за нашійник і зловтішно сказав своїм ламаним баском:

– Ага, «зайці»! Ану вилазьте, підете зі мною до батька!

– До кого? – пролепетав Леон, не знаючи, що ще сказати у хвилину розчарування через крах надій.

– До батька. Мій тато – капітан! – зухвало заявив хлопчисько. – Оце похвалить він мене й Дюка! – хлопчина кивнув у бік пса, який тієї миті мовчав і лише насторожено спостерігав за чужаками.

– А може, не треба? – несміливо подав голос Дей.

– Що?! – обурено вигукнув капітанський синок. – Вам закортіло покататися на нашому океанському кораблі й ви хочете, щоб я закрив на це очі? Ану виходьте! – задержувато наказав він. – Ходімо зі мною! Вас ще встигнуть висадити з лоцманом.

– Ми тут не для того, щоб покататися, – підтримав Леон свого товариша. – Ми – за таємницею цього корабля.

– Що-о-о? – недовірливо примружився хлопчина з ліхтарем. – За якою ще таємницею?

– Розумієш, – пожвавішав Леон, – у кожного корабля є свої таємниці. І цей пароплав теж їх має. Ось ми й вирішили дізнатися про них і розповісти потім іншим. А ти сам знаєш таємниці корабля твого батька?

– Ні-і, – з подивом зізнався хлопчина.

– Ну от! – вигукнув Дей. – А ми могли б разом з тобою їх розкрити. Хіба не цікаво?

Син капітана розгублено закліпав очима. Потім він довго вдивлявся в «зайців» – то в одного, то в іншого, мабуть, намагаючись визначити, чи не розігрують вони його.

– А які таємниці можуть бути в нашого корабля? – невпевнено промовив він, досі недовірливо розглядаючи хлопців.

– Ну, наприклад, носова фігура, – підказав Леон, і в голосі його промайнула нотка надії. – Що це? І чому вона розміщена на цьому кораблі?

– Або взяти хоча б к-клотик⁵ на щоглах, – підхопив Дей. Нерідко він заїкався, ніби його слова натикалися на невідому перешкоду. – Ч-чому клотики саме такі й що в них приховано?

⁵ **Клотик** – шляпка на верхівці щогли.

– А назва пароплава, – намагався зацікавити співрозмовника Леон. – Чиє це ім'я й що означає?

Капітанський син уже задумливо позирав на «зайців».

– Ці-ка-во, – протягнув він урешті-решт, і в його очах блиснули живі вогники. – Адже й справді ми можемо разом шукати й розкривати! – пробурмотів він несподівано для хлопців та, мабуть, і для себе самого.

– Саме так! – упевнено підхопив Леон.

Син капітана подумав ще трохи, спантеличено наморщивши лоба. Було видно, що він вагався.

– Ну що ж, – зважився він, – тоді я, напевно, не видам вас, доки ми не вийдемо у відкрите море.

– У-у-у, чудово! – не стримував емоцій Леон. – Ти, виявляється, справжній слідопит і надійний друг. Я – Леон, це – Дей, а тебе як звати?

– Деніз.

Друзі потиснули Денізові руку. Це було водночас і знайомство, і ніби домовленість про початок спільної «справи».

– А знаєте що? – син капітана грайливо примружився. – А назвімося, скажімо, «Товариством корабельних таємниць», як вам?

Хлопці кивнули на знак згоди. У їхніх очах спалахнули іскри захоплення.

– Словом, чекайте! – наказав Деніз і, свиснувши псу, зник так само раптово, як і з'явився.

Корабельні ТАЄМНИЦІ

Разом з головними героями,
13-річними хлопчиками Леоном
і Деєм, ми вирушимо у плавання
пароплавом і спробуємо розгадати
таємниці старого корабля. Також
на нас чекають небезпеки, напад
піратів, чудесний порятунок на
острові та багато інших пригод.
Давайте відкриємо першу сторінку
й перенесемося в порт Діліган ...

6+

